

Justis- og beredskapsdepartementet

Sendt elektronisk

Deres ref.: RKV
Vår ref.: 227890

Dato: 27. september 2016

Høring - Endring i utlendingsloven og utlendingsforskriftens bestemmelser om blant annet å pålegge meldeplikt eller bestemt oppholdssted

1. Innledning

Vi viser til departementets høringsbrev av 24.6.2016 vedrørende ovennevnte høring.

Det er en prioritert oppgave for Advokatforeningen å drive rettspolitisk arbeid gjennom høringsuttalelser. Advokatforeningen har derfor en rekke lovutvalg inndelt etter fagområder. I våre lovutvalg sitter advokater med særskilte kunnskaper innenfor det aktuelle fagfelt og hvert lovutvalg består av advokater med ulik erfaringsbakgrunn og kompetanse innenfor fagområdet. Arbeidet i lovutvalgene er frivillig og ulønnet.

Advokatforeningen ser det som sin oppgave å være en uavhengig høringsinstans med fokus på rettssikkerhet og på kvaliteten av den foreslåtte lovgivningen.

I saker som angår advokaters rammevilkår vil imidlertid regelendringen også bli vurdert opp mot advokatbransjens interesser. Det vil i disse tilfellene bli opplyst at vi uttaler oss som en berørt bransjeorganisasjon og ikke som et uavhengig ekspertorgan. Årsaken til at vi sonderer mellom disse rollene er at vi ønsker å opprettholde og videreutvikle den troverdighet Advokatforeningen har som et uavhengig og upolitisk ekspertorgan i lovgivningsprosessen.

I den foreliggende sak uttaler Advokatforeningen seg som ekspertorgan. Saken er forelagt lovutvalget for asyl- og utlendingsrett. Lovutvalget består av Bente Mostad Tjugum (leder), Jan M. Birkeland, Sigrid Broch, Per-Erik Gåskjenn, Christel Reksten og Brynjulf Risnes.

Advokatforeningen avgir følgende høringsuttalelse:

2. Saken bakgrunn

Departementets forslag til regelendringer gjelder innenfor saksområdet «saker som kan berøre grunnleggende nasjonale interesse eller utenrikspolitiske hensyn». Dette saksområdet er per i dag etter

Advokatforeningens erfaring et saksområde med begrenset omfang. Det antas således på generelt grunnlag at endringsforslagene ikke vil få veldig stor betydning. Advokatforeningen ser imidlertid i lys av samfunnsutviklingen de siste årene at antall saker som faller inn under området kan antas å øke fremover. Advokatforeningen er derfor positiv til at departementet gjennom sine endringsforslag bidrar til å klargjøre hjemmelsgrunnlaget på feltet.

Advokatforeningen finner grunn til å minne om at det ikke er noe krav for bruk av utlendingslovens tvangsmidler at det foreligger et straffbart forhold, og bruken av tvangsmidlene ikke medfører at noen får status som siktet. Samtidig er det flere steder i utlendingsloven bestemt at visse regler i straffeprosessloven gjelder som utfyllende regler «så langt de passer». I [utlendingsloven § 105](#) annet ledd siste punktum er det således bestemt at [straffeprosessloven §§ 175](#) første ledd annet punktum, 184 og 187 a gjelder tilsvarende så langt de passer.

Det er likevel ingen tvil om at en avgjørelse om bestemt oppholdssted er av inngripende karakter, og at et slikt inngrep i individets frihet krever en særskilt begrunnelse i det enkelte tilfellet, samtidig som det er påkrevet at tiltaket skal være proporsjonalt med de interesser som skal vernes. Nettopp av denne grunn kan Advokatforeningen ikke støtte forslaget om at det skal være en hovedregel om bestemt oppholdssted.

Til forslaget om instruksjonsmyndighet er Advokatforeningen skeptisk til at departementet skal ha instruksjonsmyndighet, nettopp av hensyn til maktfordelingen. Ettersom en bestemmelse om bestemt oppholdssted oppleves som et tvangsmiddel, bør departementet ikke ha instruksjonsmyndighet.

3. Kommentarer til Departementets forslag

Nedenfor følger Advokatforeningens kommentarer til de enkelte endringsforslagene.

3.1 Utlendingsloven § 128

Advokatforeningen støtter ikke forslaget, fordi det rører ved den maktfordeling. Tvangstiltak skal begjæres av politiet, og prøves av domstolene.

3.2 Utlendingsloven § 130

Advokatforeningen har ingen særskilte kommentarer til denne lovendringen.

3.3 Utlendingsforskriften § 18-12

Advokatforeningen bemerker innledningsvis at foreslått nytt annet ledd er begrenset til å gjelde personer som er *utvist* av hensyn til *grunnleggende nasjonale interesser*. Det må antas at dette utgjør en liten gruppe saker og at forslaget således får en begrenset betydning.

Rent språklig vil forslaget innebære en tilstramming av praksis ved at det nå vil bli utgangspunktet at det skal pålegges bestemt oppholdssted og eventuelt meldeplikt, og at det nærmest er valget om å ikke pålegge disse pliktene som må grunngis.

Advokatforeningen vil understreke at behovet for tvangsinngrep i det enkelte tilfellet vil være en typisk politifaglig vurdering, hvor det er vanskelig å gi generell veiledning om hva behovet for dette er i det konkrete tilfellet. Advokatforeningen mener derfor det er uheldig å gi bestemmelser om at oppholdssted og meldeplikt skal være hovedregelen. I stedet for må dette avgjøres av politiet ut fra en faglig vurdering

i det enkelte tilfelle. Advokatforeningen mener derfor at det i forskriftsbestemmelsen ikke bør fastlegges noen hovedregel, men kun klargjøres at politiet har hjemmel til denne typen tvangstiltak.

Det bemerkes også at denne typen retningslinjer som i realiteten regulerer de politifaglige vurderinger politiet skal foreta, kan komme i konflikt med prinsippet om politiets og påtalemyndighetens uavhengighet. Det er etter Advokatforeningens syn et ytterligere argument for at man her nøyer seg med å fastslå politiets hjemmel og ikke gir videre retningslinjer om bruk av hjemmelen.

4. Avslutning / oppsummering

Advokatforeningen har innvendinger til noen av de foreslåtte endringene

Jens Johan Hjort
leder

Vennlig hilsen

Merete Smith
generalsekretær

Saksbehandler: Trude Molvik
tm@advokatforeningen.no